

Kiadja: A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS műszaki tanácsos

Szerkesztőség: Budapest, V., Ügynök-utca 19. szám., IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria“ r.-t. Budapest, Üllői-út 25. sz. sz. fel.

TARTALOM: Hivatalos rész. — Új rendszerű töltő zsilip. *Ivančić József.* — Halászat és hydrobiológia. (Folyt. és vége.) *Náday Lajos.* — Gazdasági eltolódások. *p. b.* — A m. kir. kincstári erdőségek halaszvizei. (Folyt.) *Simonffy Gyula.* — A sporthorgászat. (Folyt.) *Zsarnovitzky Árpád.* — Alapszabálytervezet mintája sporthorgász-egyesületek számára. — Társulatok. — Vegyesek. — Tárca: Nyári halászat a Balatonon. *Jekelfalussy Pál.* — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

HIVATALOS RÉSZ.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a *Háromszék-megyei baczkavízi halászati társulat* alapszabályait f. évi 17195. sz. a. kelt elhatározásával jóváhagyta.

Új rendszerű töltő zsilip.

Irta: *Ivančić József* mérnök.

A halastavak töltése és vízellátása még koránt sincs oly mértékben megoldva, hogy e téren javítások el nem kelnének.

A megtöltésre szolgáló műtárgyak megtervezésénél fő irányadó elvek a következők volnának:

1. A műtárgy legyen olyan méretű, hogy a szükséges vízmennyiség, akár a folyóból, akár a patakból, meghatározott időben kivethető legyen.

2. A vadhalak és a rablóhalak, valamint egyéb, a vízzel érkező kártékony bevándorlók távol tartassanak; s megfordítva a tavihalak a műtárgyon át ki ne szökhesenek a tóból.

3. A műtárgy uszadékokkal el ne tömődjék, vagy legalább korlátoztassék az eldugulás annyira, hogy ne kelljen minduntalan tisztogatni.

4. A sebesen befolyó töltővíz meg ne rongálja sem a műtárgyat, sem pedig a tónak a műtárggyal szomszédos töltéseit és árkait.

További feltétel még ugyan az is lehetne, hogy a megtöltött tó esetén a vizet szolgáló műtárgy automaticze elzáródjék, hogy a tóban a túláradás veszedelme be ne következék. Ez utóbbi feltétel elméletileg ugyan könnyen kielégíthető, de gyakorlatilag, mindaddig még uszadékos vízzel töltünk s e mellett mesterkéltszerű szerkezeteket alkalmazunk, az ilyenek rendszeren korán felmondják az automatikus szolgálatot. Bele kell nyugodni

a kézzel való elzárásba, már a rend és a tavak szorgos és állandó megfigyelése kedvéért is.

Az első feltétel kielégítése bármily rendszerű töltő zsilipnél könnyű, mert csak kellő nagyra kell szabni a beömlési nyílást. Nehezebb azonban eleget tenni a többi három feltételnek. Ez irányban már sok kísérlet történt több-kevesebb szerencsével. Ilyen kísérlet volna a saját javaslatom is, a melyet a mellékelt rajz segítségével legyen szabad elmagyaráznom.

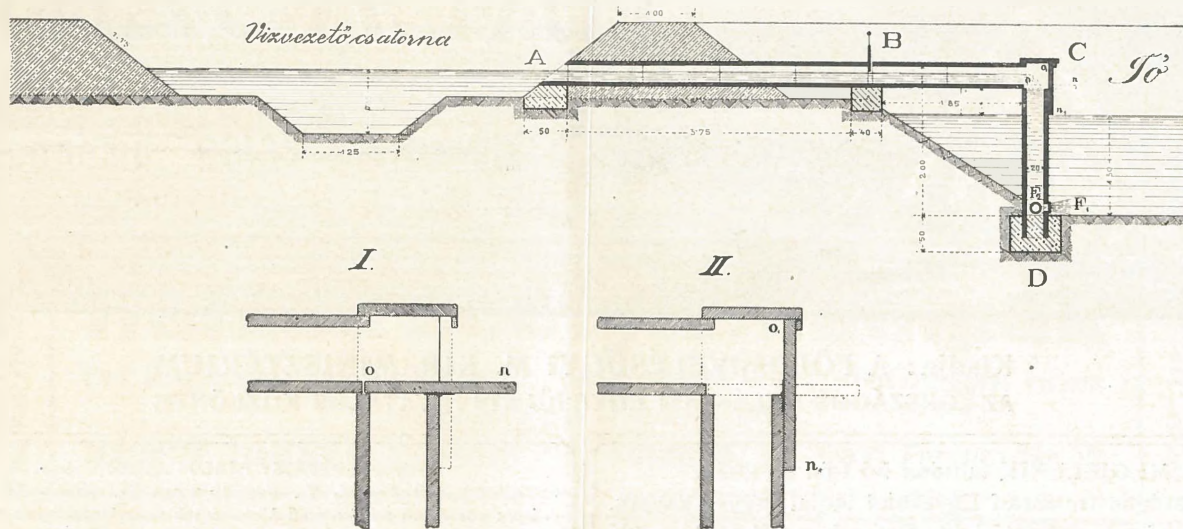
Zsilipszerkezetem készülhet fából vagy betonból, vagy a kettő oly kombinációjából, a melyet e lap hasábjain pár évvel azelőtt már ismertettem. Répássy Miklós „Édesvízi halászat és haltenyésztés“ című könyvében is megtalálható a fa és beton és a vasbetonos ily rendszerű, de lecsapoló zsilipem rajza és rövid leírása. Ezért mellőzöm e helyen a megépítés tüzetesebb leírását.*

Lényegében a szerkezet egy derékszögben megtört cső. A csőnek vízszintes része a vízhozó cső, ABC , a mely a vízvezető csatornából hozza a vizet a tóba; B -nél retesz tolokával elzárható. A függélyes cső C -nél szilárdan össze van kötve a vízhozó csővel és e helyen még elzárható fedőlappal is bírhat. A függélyes cső alul betontömbbe van beépítve, hogy stabilis legyen. Az összeillesztés helyén (C), a függélyes cső a tófelőli részen nyílt, de egy pántrajáró csapólappal elzárható O_1N_1 . Ha most azt akarjuk, hogy a víz fölül ömöljék be, azaz a tápláló víz a tó tükrére essék, úgy a csapólapot csak az I. helyzetbe kell hozni. Ekkor tehát a töltő szerkezet úgy működik, mint egy egyszerű tápláló cső. Ellenben a II. helyzetben a tápláló víz a függélyes szekrénybe jut és a túlnyomás révén alul három irányban $F_1F_2F_3$ rácsos nyílásokon át kerül a tó fenékre.

* Az érdeklődőknek ajánlhatom még az „Österreichische Fischerei-Zeitung“ Jahrgang VI. Heft 17. és 20.-ban foglaltakat, a hol megvan a részletes leírás.

Az első esetben, tehát ha a víz a tó tükrére esik, csak a felszín vizét frissítjük fel. De ha a tó üres, a lezuhanó víz kivájja a tó (teletető) fenekét és a mellett mindenféle uszadékot és szeméthalat is hozhat magával. A beömlés helyén, vagy egyebütt alkalmaztatnánk ugyanígy rostélyt de ez hamar eltömődik az uszadékoktól.

fontos. Erős fagyok és csekély vízhozáfolyás idejében, az ily berendezés mellett kevés vízzel nagy mennyiségű elraktározott halat tarthatunk életben, a mi felső hozzáfolyás mellett már alig volna lehetséges. Sőt fulladási veszedelmek alkalmával hol a felső, hol az alsó vízbeeresztést rövid időközökben s felváltva alkalmazva,

1. ábra. Új rendszerű töltő zsilip.

Ezzel szemben a második esetben, midőn a víz alul jut a tóba, a lezuhanó víz ereje megtöri a függélyes csőrészben és a túlnyomás révén a fenéken vízszintes irányban folyik a medenczébe. Ugyanekkor, ha már telt tőről van szó, felfrissíti az érkező víz az alsó vízrétegeket. Nagy előny ez különösen a teletetőknél télen, a midőn a könnyebb fajsúlyú hidegebb víz beömlésével intenzív vízáramlást idézhetünk elő a teletőkben. Sokszor ez igen

hatathós vízszellőztetést végezhetünk. Ha a telető igen erősen befagy, úgy felső vízbeeresztéssel, kevés vízzel dolgozva, csak vastagítjuk a jégréteget; ilyenkor szintén ajánlatos az alsó vízbevezetés, mert a facsőben nem fagy meg a víz és alul való beeresztéssel hatathós áramlást idézhetünk elő a jég alatt.

A szerkezet előnye továbbá az is, hogy alsó vízbeeresztés esetén teljesen lehetetlenné teszi a tavi halak

Nyári halászat a Balatonon.

Irta: **Jekelfalussy Pál.**

Forró nyári délután. Még az éneklő madarak is eltikkadnak a kánikulai melegben. A gyönyörű Badacsonyi bazaltszikláki úgy sugározzák vissza a meleget, akárcsak valami vasat olvasztó kohó. Szemben a somogyi part az áthevült levegő párás ködében úszik. A Balaton teljesen síma, világoskék tükrén vékony fekete füstáv tűnik fel. Egy gőzhajó első hirnöke, a mint éppen a tihanyi fok mögül bújjik elő.

A hajóból eleinte csak az árboc és a kémény látszik; amint közelebb és közelebb jön, lassanként előtűnik a hajótest; mikor már elég közel van, akkor lehet észrevenni, hogy a gőzös apró ladikokat vontat maga után; még pedig mint rendszeren, tíz darabot.

— Vajjon mi a csudának hozza a lílekvesztőket maga után az a nagy hajó — jegyzi meg mellettem egy idegen polgárember, ki rettentően bámulja a szép magyar tengert.

— Hát nem látja kend, hogy itt halászat készül, mert azok a csónakok arra valók — világosítja fel egy odavaló. Erre már a gyerek is megszólal, ki eddig csak bámult maga elé:

— Idesapám, hát ez mind víz, amit itt látni?

— Az vóna talán, csacsi kölyke, hát az iskolamester úrtól nem tanultál semmit a Balatonról?

Mire a párbeszédnek végeszakadt, a halászgőzös már csak 3—4 kilométernyire lehetett a parttól. A gőzösn és a csónakokon élénk mozgólódás jelzi a munka megkezdését.

Először is a két utolsó csónakot eresztik el, mire ezek legénysége sietve kap az evezők után, hogy a gőzöstől a csónakoknak kölcsönzött sebességet még kihasználják, mert úgy is kemény munka vár

még rájuk. Eközben az egyik csónakról kezdik már a hálót is le bocsátani. A meddig az egész hálót le nem eresztették, addig a két csónak egyenes irányban távolodik egymástól, s csak akkor állanak meg, mikor a háló egészen kifeszül, ekkor a két csónak körülbelül ezer méternyire van egymástól. Most jelt adnak egymásnak s megkezdődik a „bekerítés”. A két csónak lassan, lehetőleg nagy ívet írva le, a part felé közeledik; a háló félkört, majd óriási hurkot képez, melynek két vége a csónakokon van megerősítve. Ezek már egészen közel kerültek egymáshoz és a parthoz, oly sekély vízbe, hogy a halászok és legényeik feltűrt gatyában kényelmesen dolgozhatnak. Most következik a legkeményebb munka: a háló kihúzása, melynek eredménye fogja megmutatni, hogy az egész, több órai fáradozás nem veszett-e kárba, mert bizony ez nem tartozik a ritka esetek közé.

A háló, mely körülbelül két méter széles, a felső részén fa- és dugaszdarabokkal van ellátva, melyeknek az a céljuk, hogy a hálót a víz felszínén tartsák, az alsó felén pedig ólomsúlyok vannak reáerősítve, melyeknek a háló feszesen tartása a feladatuk. E súlyok megválasztása nem könnyű dolog, mert ha túlnehezek, akkor megtörténhetik, hogy az egész hálót a tó fenekére húzzák, a mi pedig — mint azt a halásztól többször hallottam — igen nagy bajt okozhat, a mennyiben úgy beleakadhat a vízínövénybe, hogy az egész háló odaveszhet.

— Nincs oly halász e széles föld kerekén, ki azt onnan kibúzza, talán még a mennybeli hatalmasságok maguk se boldogulnának vele — mondta egy halászember.

A háló kihúzása közben a fiatalabb halászok még mókáznak is, de csak addig tart a jókedv, míg az öreg mester rájuk nem recscent.

szökését, másrészt a vízzel érkező idegenhalak a vertikális csőben akár csak egy csapdában megfogódnak. Ha már most a vertikális cső fenékén egy keretes hálósíkat gondolunk, a mely zsinogvezetéssel felhúzható, úgy egy húzással kiemelhetjük a foglyokat is, meg a cső felszínén úszó uszadékot is eltávolíthatjuk. Világos, hogy az uszadék nem igen tömi el az alsó F_1, F_2, F_3 nyílásokat, mert a függélyes cső vizének tetején úszik, a honnan hetenkint egyszer-kétszer a jelzett módon eltávolítható.

Ezek után látjuk, hogy ezen szerkezet teljesíti mindazon követelményeket, a melyeket egy töltőszerkezettől elvárunk — s e mellett fölállítása sokkal olcsóbb bármily félig-meddig jó táplálózsilipnél. Elcsúszhat itt mindenféle drága szádfal-as alapozás, a tőfenék kimosatása, ép úgy a műtárgy alamosatása is. Továbbá nem kellene rácsok, a melyek a folytonos gereblyezés miatt amúgy is rövidéletűek, de nem kellene könnyen romló drága felhúzó-szerkezetek se stb. stb. Betonból akár nagy méretekkel is készíthető nagyobb tavak számára megfelelő nagy alsó kifolyókkal.

Mindezekről eltekintve ezen töltőzsilip igazi hivatása a telelőknél és a pisztrángos tavaknál érvényesülhet. A pisztrángos tavaknál felváltott alkalmazásban jól fel-frissíti a tavat, de főleg megakadályozza a halak szökését. A kifogott és eladásra szánt halat az első beömlés alkalmazása mellett, a vertikális csőbe mint tartányba rakhatjuk el, a melyből a vezetékes hálósíkkal ismét kifoghatjuk. Pisztrángivadékos tónál megint a függélyes csövet mint planktonetetészekerényt is alkalmazhatjuk, de egyúttal megvédjük ivadékaikat a betolakodó nagyobb pisztrángoktól is.

Ha a vertikális szekrényt mint tartányt akarjuk felhasználni, úgy ajánlatos a csapólap belső (azaz felső) felére pár lyukat fúrni, hogy a tartány a becsöpögő vízzel felfrissüljön.

Közben a tó addig gyönyörű kékes-zöld színe kezd elváltozni lassan, csaknem észrevétlenül. Az égboltozat még semmi különösét nem mutat.

A hálót húzó halászok serényen dolgoznak. A hurok mindig összéb szorul. Az öreg halászmester néha meg-megrázza ősz fejét; nincs megelégedve valamivel.

Egyszerr: csak felém fordulva így szól:

— Hej, rosszkor tetszett jönni, ma aligha lesz jó fogásunk; a hálóban igen csöndes a víz.

— Dejszen nem köll azon nagyon busunyi; nehezen gyün ez a rongyos háló, van benne vagy két mázsa hal! — szólal meg egy fiatal halászegény. A háló csakugyan mindig vontatottabban jön kifelé, egyszerre csak egészen megakad; egymásra nézve tanakodnak a halászok.

— Tán csak nem valami gonosz lélek tartja vissza?

— Hát kend hisz még a gonosz lélekben?

— Hát akkor mi a fránya az oka, hogy se túled, se hozzád nem mozdul.

— Meg köll nézni! — adja ki a parancsot a halászmester. A vizsgálatnak igen fura eredménye lett. A háló egész üres volt, kivéve néhány nád- és kákaszálat, s egy nagy csomó hinárt.

Azért akadt meg, mert az alsó kötél, melyet mindig erősebben kell húzni, mint a felsőt, egy nagy bazaltszík alá szorult; jó félórai fáradságos munkába került, míg onnan a hálót sértetlen állapotban ki lehetett szabadítani.

A sovány eredmény nem ejtette kétségbe a halászokat, hamarosan összeszedelőzködve igyekeztek a legközelebbi másik bokorhoz, hogy annak segítsenek.

Mi nézők is beültünk egy kis vitorlás csónakba s a két vitorlát

Végül megemlítem, hogy ezen zsilipszerkezetem Csehországban egy pár pisztrángos tógazdaságban tért hódított, a tulajdonosok teljes megelégedésére, igen jó sikerrel.

Halászat és hydrobiológia.

(Folyt. és vége.)

Hogy valamely halastó termőképességét, illetve az őt megillető kategóriát felismerhessük, tudnunk kell a vízben élő plankton-szerkezetek mennyiségét. Ezt a quantitativ plankton-elemzésnek nevezett eljárással határozhatjuk meg.

E módszer lényege az, hogy a vizünk ismert tömegéből kihalászott organizmusok mennyiségéből a tóban levő összes szervezetek quantitására következtetünk.

Apstein-nak a már említett dolgozatában találjuk meg ez eljárás legalaposabb leírását, melyet röviden az alábbiak vázolnak.*)

Az eljárás legfontosabb eszköze a planktonháló, melynek szűrőfelülete molnárszövetből áll, ezt a molnárok a liszt szétválasztására használják. *Apstein* a 20. számút használja, hol egy cm^2 -re 5926 nyílás jut. E háló (2. ábra) kúp alakú, végén csappal nyílható üveghenger van; e henger a háló szövetéhez fémgűrűvel van erősítve. Az egész eszköz leeresztésére pontosan beosztott zsinog szolgál, mely három szállal van a háló pereméhez erősítve.

Már most az ismert méretű hálót a leeresztőzsinogen leolvasható mélységbe bocsátjuk le s aztán függélyes irányban húzzuk fel, még pedig körülbelül $\frac{1}{2}$ m. másod-

*) V. ö.: *Hensen*: Methodik der Untersuchungen bei der Planktonexpedition. Ergebnisse der Planktonexpedition 1895. — *Zacharias*: Quantitative Untersuchungen über das Limnoplankton. Forschungsbericht. Plön. I. k. 4. 1896. — *Steuer*: Planktonkunde, Methodik der Planktonforschung. Kap. III. 122. old. stb.

felhúzza, az úgynevezett keszthelyi szélben (DNy) síklottunk a sziget felé, a hol a másik bokor dolgozott s a hálót már javában kezdték behúzni.

E közben a tó színe mindinkább elváltozott.

A tó másik felén Máriatelep irányában egy igen vékony világoszöld stráf tűnik fel. Előjele annak, hogy szél van készülében. De bizakodva abban, hogy a Balatonon a déli, délnyugati és keleti szelek nem szoktak oly erővel és oly veszedelmesen fellépni, mint az északiak, mi még befelé irányítottuk kis vitorlásunkat.

A szél közeledett. Mögöttünk a zöld stráf mindinkább szélesedett.

Két kilométerre lehattunk a hálóhuroktól, egyszerre észreveszszük, hogy ugrálnak a halak, egyik be is vetette magát csónakunkba. A sirályok is kezdenek feltűnően nyugtalanodni. Biztos jele a vihar-nak. A levegő is a keszthelyi szellők ellenére is mindegyre füledtebbé és füledtebbé válik.

De a látóhatáron még semmi gyanúsát sem tudtunk felfedezni. A már leáldozó nap sugárkévi gyönyörűen színezik a felhőket a somogyi part felett. Fonyód mögött mintha egy tűzhányó lett volna teljes működésben. Hanem a tulsó parton haladó vonat dübörgését, füttyét oly tisztán lehetett hallani, mintha csak a zalai parton jött volna; pedig azon a helyen a tó 8 km. széles.

Éppen jókor érkezünk a háló kihúzásához; már a vége felé járt a munka. Itt már nagyobb volt az eredmény, mint a kisörsi öbölben.

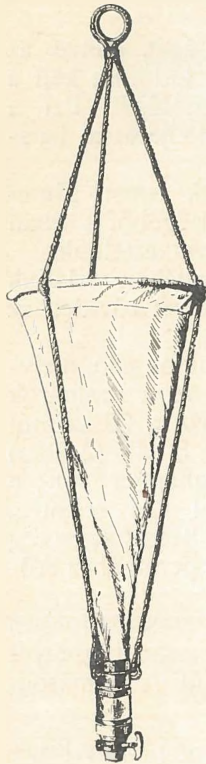
A háló szakadásig tele volt mindenféle fajta hallal. A szép fogás jókedvre hangolta a halászokat.

Énekszó mellett folyt a munka serényen. Ügyesen szedték ki a hálóból a zsákmányt s rakták át a csónakbárkába.

Szóba állok egy öreg halászzsal.

Szóbeszéd között megemlíti, hogy mennyit szenvedtek régen

perces sebességgel. Ezáltal átszűrjük azt a vízmennyiséget, illetőleg vízoszlopot, melynek alapterülete a hálónk szája, magassága pedig a zsinegen olvasható le. Ha a hálónk szájának területe pl. 92 cm.² volna, a mélység pedig 10 méter, akkor az átmért víztömeg $92 \times 1000 = 92,000$ cm.³, mely vízoszlopban élő organizmusok mind az üveghengerben gyűlnének össze.

2. ábra.
Plankton-háló
dr. Walter után.

Ámde könnyen belátható, hogy a felhúzáskor nemszűrjük át az egész vízoszlopot, minthogy a víz egy része félretolódik az eszköz útjából. Így hát a kihalászott élőlénytömeget a kiszámítottnál kisebb vízmennyiség tartalmazza. Ha például eredményül 1 cm.³-nyi organizmust találunk, hogy az adott víztömegben valóban meglevők mennyiségét kapjuk, a talált mennyiséget még meg kell szorozni egy számmal, melyet a háló koeficiensének neveznek. Ez a szám függ a háló nyílásától (itt 92 cm.²), a szűrőfelület nagyságától (1730 cm.²), az üveghenger felületétől (62 cm.²) és a felhúzás sebességétől ($0.5 \frac{m}{sec}$) s a megállapítása kísérleti úton történik, melynek leírása a *Hensen* idézett munkájában található. A zárójelbe felvett méretek esetében, tehát az *Apstein* kis hálójánál e szám 1.93.

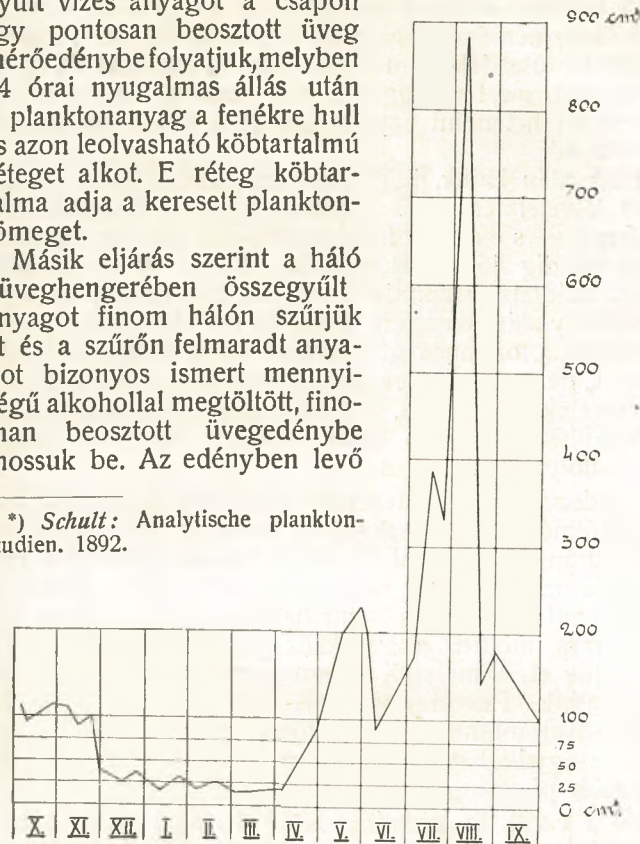
Ezek alapján ha 1 cm.³ plankton halásztam, azt 1.93-al szorozom, így kapjuk meg a kiszámított víztömegben valóban élő mennyiséget; abból aztán egyszerű arányosság alapján

meghatározhatjuk a tóvíz 1 köbméterének plankontartalmát.

A kihalászott plankton tömegét pedig a következőképp állapítjuk meg legyegeyszerűbben.*) A hengerben összegyűlt vizes anyagot a csapon egy pontosan beosztott üveg mérőedénybe folytatjuk, melyben 24 órai nyugalmas állás után a planktonanyag a fenékre hull és azon leolvasható köbtartalmú réteget alkot. E réteg köbtartalma adja a keresett plankontömeget.

Másik eljárás szerint a háló üveghengerében összegyűlt anyagot finom hálón szűrjük át és a szűrőn felmaradt anyagot bizonyos ismert mennyiségű alkohollal megtöltött, finoman beosztott üvegedénybe mossuk be. Az edényben levő

*) *Schult*: Analytische planktonstudien. 1892.

3. ábra. A plankton tömegének diagramja a Plöni-tóban 1895—1896. Fuhrmann után. (Steuer: 553. old.)

a viharoktól. Most a halászgözös gyorsan összeszedi a halászcsonakokat s biztos révbe viszi. Azelőtt néha megtörtént, hogy három napig sem voltak képesek szegények a legnagyobb erőlködéssel sem a somogyi partokról a zalaira átvergődni, ha olyan igaz balatoni vihar volt.

Alig hogy ezt említi, átszól a gőzhajó kapitánya a szócsovön a halászosoknak, hogy jó lesz sietni a munkával, mert vihar van kitörőben.

Az északi láthatár felől most már tényleg fekete felhők emelkedtek ijesztő gyorsasággal; a tó szép világos zöld színe pedig egyszerre, úgyszólván minden átmenet nélkül, hirtelen aczélszürkévé vált. A halak ideges ugrálása nagyban fokozódott; a vízmadarak a nagy nádasokban egyszerre elcsöndesedtek, a sirályok pedig a nádasok felé menekültek a nyílt tóról.

A halászosok gyorsan rendbehoztak mindent, s a gőzös azonnal hosszú drótkötélre vette őket (azért kellett hosszú kötélre eresztetni őket, mert különben nem lett volna elég szabad terük a mozgáshoz, mi feltétlenül katasztrófával végződött volna).

Látván a közelgő vészt, felhasználva a még mindig elég erős délnyugati szelet mi is teljes vitorlával, mint a nyíl futottunk a nádasok közelében a kikötő felé, hová szerencsésen be is értünk; de a legutolsó pillanatban.

Alig hogy hajónkat biztonságba helyeztük, ott volt az első szélroham; olyan por- és homokfelhőt kavart fel maga előtt, hogy néhány pillanatig egymást se láttuk. Eközben a tó színe aczélszürkéből, a zöldnek minden skáláján áthaladva, a legharagosabb zöldbe ment át; tükrét már fehér hullámtarajok tarkították.

Az égen tornyosuló sötét felhők mintegy óriási sátozt alkotva terülnek el s úgy rohannak előre; alattuk tépett foszlányaikból fehér felhőrongyokat kerget a vihar, vad tánczot járattván velük.

A villámok folytonosan cikáznak. Majd ólomszínű, vörös sávokkal tarkított felhő tűnik fel: a balatoni szőlősgazdák réme, a jégfelhő. A mint a zivatar a hegy fölé ér, a mindig erősödő mennydörgésbe a vihar zúgása s a menekülő sirályok éles vijjongása vegyül.

Az égi hangversenybe egyszerre rémes új akkordként keveredik a távoli jégeső zuhogása. Az ég csatornáit is megerednek; felhőszakadás zuhog. Egy jó félóráig semmit sem látunk sem a tóból, sem a partból; pedig nincsen hozzánk száz méternél messzebb. A fürdőkabin, a hová menekültünk, szerencsére elég biztonságot nyújt az ítéletidő ellen.

Minél jobban besötétedett, annál szebb és borzalmasabb lett a látvány. A villámok fénye visszatükröződött a vízben s az egész táj misztikus kékes-zöld színben égett.

A szél a vizet szinte csakúgy sepepte.

A sűrű villámcsapások úgyis pokolian erős dörgését a magas bazaltsziklák viszhangja megszászorozta.

Az elemek eme kábitó zenebonájában egyszerre csak egy gőzös kürtje szólal meg.

A halászgözös érkezett meg. De a tíz csónak közül, melylyel délután indult, csak hat volt utána kövte; négy hiányzott.

A kapitány nem sok biztatást mondott sorsukról.

— Még a vihar kitörése előtt sikerült az összes csónakokat slepptauba venni — magyarázta —, de mikor a vihar teljes erejével kitört, kénytelen voltam a nyílt tavon horgonyt vetni, mert a felhőszakadás miatt még az orrom hegyét sem láttam; akkor történhetett a szerencsétlenség; a hetedik számú csónak elpusztult, elsüllyedt; a többi pedig, miután a kötél elszakadt, világgá ment. Én nem mehettem mindjárt a keresésükre, mert a többi hajót és a zsákmányt kellett menteni.

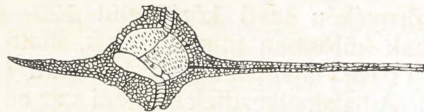
- alkohol szintjének mérhető emelkedése adja meg a keresett köbtartalmat.

Az itt vázolt módokon könnyen lehet tehát halastavunk planktontömegéről tájékozódni.

Bizonyos azonban az, hogy a planktonmennyiség az év különböző szakaiában erős ingadozást mutat. Ezért, hogy a köbtartalom évi középértékét megkapjuk, több mérést kell eszközölnünk, melyek eredményét a legáttekinthetőbb módon, grafikusán ú. n. diagrammok alakjában tüntethetjük fel. (4. ábra.)

A diagrammban feltüntetett, könnyen lemérhető évi középérték alapján be tudjuk halastavainkat a *Walther* által megállapított csoportok egyikébe osztani és más vizeknek minőségével összehasonlítani.

A tógazdaságra nézve természetesen a legnagyobb horderejű kérdés az, miképpen lehet valamely tó halhús-termőképességét növelni az által, hogy a benne élő mikro-

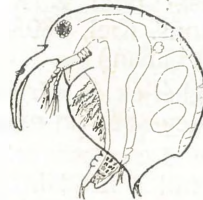

4. ábra. *Ceratium hirundinella*. Édesvízi *Peridinia*. Tavaszai alak. Erősen nagyítva. Ifj. Entz Géza után.

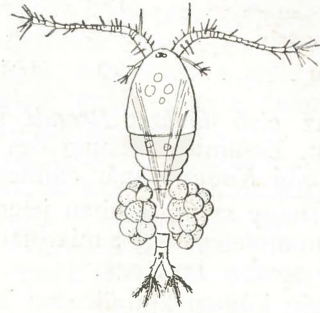
faunának mennyiségét lehetőleg fokozzuk. Más szóval, milyen anyagot használunk a víz trágyázására? Mi az, a mi a tó vizéből a leginkább hiányzik?

E nehéz kérdésre elég egyszerű biológiai eljárással kaphatunk feleletet. Ez a *Zuntz* és *Knauthe*-től eredő ú. n. Becherglasmetode. (Steuer 681.) Az eljárás leg-egyszerűbb formájában a következő. Több tiszta üveg-hengert, körülbelül $\frac{3}{4}$ liter űrtartalommal, megtöltünk a kísérleti tó teljesen átszűrt vizével. Ezután mindegyik üvegbe más-más anyagot teszünk azok közül, melyek leginkább számbajöhetnek a tó trágyázásánál, például

kénes sókat, foszforsavas sókat, salétromot, klórt, nátront, kálit, ammoniákat, meszet, magnéziumot, vasoxidokat stb. E különféle oldatokhoz egyenlő mennyiségű szénafőzetet töltünk és valamiféle zöld algát oltunk be és más apróbb állatokat és ezután az edényeket meleg, világos helyre teszünk. Két-három nap múlva az edényekben levő keverékek zöldülni kezdenek, a melyik a legzöldebb, tehát a melyikben az algák a legerősebben fejlődnek és a melyikben legjobban szaporodnak az apró állati szer-

5. ábra. *Bosmina longirostris*. Lilljeborg után. Vázlatosan.

6. ábra. *Cyclops oithonoides*. Schmeil után. Vázlatosan.

vezetek, az abba tett anyag lesz a trágyázásra a legalkalmasabb s fogja a legjobb eredményeket adni.

Hogy a trágyázás mennyire emeli a tó zooplankton-tartalmát, azt *Knauthe* (Das Süßwasser. Neudamm, 1907.) kísérleteiből láthatjuk.

Három kísérleti tóban a zooplankton mennyisége százalékban a következő volt:

	„A” tó	„B” tó	„C” tó
Trágyázás előtt	9·23%	9·16%	9·37%
Trágyázás után	10·64%	9·90%	11·16%
Szaporulat	1·41%	0·74%	1·89%

Éppen azon tanakodtunk a kapitányokkal, hogy mily módon lehetne az elveszett halászcsonakoknak segítséget nyújtani, mikor az egyik halász megszólalt:

— Hát instálom alásan, mi azokon úgy sem segíthetünk már, mert annyi idő alatt a vihar vagy átsodorta őket a túlsó partra, s akkor úgy sincsen baj; vagy már elpusztultak. A tó pár nap alatt majd visszaadja a hullájukat!

— Hát bizony igaz, a mit ez az ember mond — jegyezte meg az egyik kapitány.

— De azért mégis jó lesz sürgönyözni a somogyi partra, melyet mindenesetre figyelemmel kell kísértetni.

A sürgönynyel az egyik fiatal halászegény futott el. Mi pedig a zsákmány megtekintéséhez fogtunk; volt egy gyönyörű példányú királyfogasuk is, orrától a farka végéig majdnem 2 méter hosszú, becslés szerint vagy húsz-huszonöt kilogramm súlyú.

Egyszerre fut ám a halászegyrek lélekszakadva vissza és jelenti:

— Kírem szépen, azt mondja a kisasszony a póstánál, hogy az ilyen istenitéleti idő után, mikor az istennyila agyonverte a póznákat, drótokat, telegrafányi nem lehet. De a hogy ott a szőlőkön körösztil szaladtam, látom ám, hogy az egyik gőzös, a ki a slep-pekét szokta vinni, éppen beleér egy holdstráfba s utána pedig vagy négy csónak van odakötte!

Es csakugyan a gőzös hatalmas tutulása szakította félbe a szopora beszédet, s rövid pár pillanat múlva az elveszett halászok ismét társaik között voltak.

Csakugyan nagy veszélyben voltak, a gőzös még éppen utolsó perczen akadát rájuk s mentette meg őket. A halászok szerencsésen megmenekültek és mert a vihar miatt ott rekedt egyik személygőzös utasai is vacsora nélkül maradtak, halvacsorát készítettünk.

Időközben az ég is egészen kiderült és a legszebb teleholdas este borult a vidékre.

A vihartól még mindig erősen felkorbácsolt tavon a hold fényes aranyhídja ingott; a megtörő hullámok valóságos gyémánt-és aranyesőt szórtak. A zalai partvidék, a Badacsony, Szigliget váromja, Tátika és Csobáncz a zivatartól megtisztított kristálytisza levegőben csodálatraméltó képet nyújtottak. A láthatáron már-már eltűnő égiháború villámai sajátzerű fénynyelv cikáztak, egy ritka szép, teljes pompában tündöklő holdszivárvány alatt.

Az Isten szabad ege alatt lobogó tűz mellett ezalatt készült a vacsora. Halászlé, nyársonst fogas, hozzá jófajta fekete kenyér. Egy pár üveg badacsonyi bor is előkerült barátom kitűnő pinczé-jéből az idegenek tiszteletére, kik utazóban voltak Keszthely felé a gőzhajón, de most már reggelig itt rekedtek. Bajorok voltak.

A vacsora a kiállott izgalmak után kitűnően ízlett. Persze a jó paprikás hallé rágtá kissé a bajorok torkát, de azért csak dícsérték a halászok főztjét. Meg a Balatont.

Sok szó esett erről a gyönyörű, de veszedelmekkel teli vízről. Hol az egyik, hol a másik öreg halász hozakodott elő emlékeivel. A nyári viharokról, a téli rianásról, tavaszi jégzajlásról.

Bizony nehéz, kemény a munkájuk. Most is, hogy a hallgatók már az éjjeli pihenésre gondolnak, megszólal a bokor gazdája:

— Elég lesz a szóbeszédből; későre jár az idő és haza is kell hajnal előtt érni; a tó úgyis csak suhajt már; neki lehet indulni.

Szavára az egész kised csapat felkerekedik, újra tóra száll csónakjaival s lassanként eltűnik az ezüsthévíz vizen.

A Balaton pedig csendes ismét, mintha egyébre se volna gondja, minthogy egy nagyot pihenjen ezen a szép éjszakán.

A látható tetemes emelkedés biztosan mutatja a tó tápértékének növekedését.

Az egyes planktonikus élőlények tápláló anyagáról az alábbi táblázat ad tájékoztatást:

	1 gramm Copepoda	Cladocera Bosmina	Algák	Ceratium	Chaetoceros
Fehérje	59—	72·4	13—	13—	10—11·5
Chitin	4·7	—	—	—	—
Zsír	7—	8·2	1·3	1·3—1·5	2·5
Szénhidrát	20—	—	—	80·5—80·7	21·5
Hamu	9·3	17·4	5·2	5·6	66—64·5

(Az első táblázat *Brandt* számítása: Beitr. z. K. d. chem. Zusammensetzung des Planktons. Kiel, 1898. — A többi *Knauthe* már említett munkájában.)

A nagy százalékokban jelenlevő fehérjék és zsír világosan mutatja, hogy a mikrofauna legkevésbé sem mondható sovány kosznak.

Még jobban kitűnik ez a tény abból a két táblázatból (*Brandt*), mely a Peridiniumok és Diatomák tápértékét hasonlítja össze a szárazföldi takarmánynövényekkel:

	Fehérje	Zsír	Hamu	Egyéb részek
Széna, köteges	8·7	1·7	5·8	83·6
Rozsszalma	3·5	1·5	4·7	91·3
Peridiniák	13·0	1·3	5·2	80·5
Széna, igen jó	13·6	3·2	8·2	75·8
Zöldrozs	12·0	3·3	5·8	78·6

Ezek szerint a Peridineák tápértékét a kitűnő minőségű széna alig haladja túl, míg a szalma, zöldrozs, kevésbé jó széna mögötte elmarad. Ugyanezt igazolja a Diatomeákra a másik táblázat:

	Fehérje	Zsír	Szénhidrát
Bükköny, igen jó	26·6	3·0	70·0
Lupinus (csillagfürt)	25·5	2·8	71·6
" igen jó	29·3	2·8	67·8
Borsó	27·2	2·3	70·4
Diatomiák	28·7	8·0	63·2

E két táblázat alapján könnyen belátható, mekkora táplálék többletet jelent a zooplankton pár százalékos szaporodása és mennyi fehérjét, zsírt stb. képvisel az aprólények milliárdnyi tömege.

A mikrop plankton mesés szaporaságának szolgáljon bizonyítékul az alábbi táblázat, mely *Zacharias* (Quantitative Untersuchungen über das Limnoplankton. Forschungsber. Plön, 1896.) adataiból van összeállítva. E táblázatban azon három faj szaporodási viszonyait tüntetem fel, melyeknek kémiai analizisével már találkozunk, egyik a Peridineák közé tartozó ostoros véglény a *Ceratium hirundinella* (4. ábra), másik egy Cladocera (ágascápú rák), a *Bosmina longirostris* (5. ábra), az utolsó egy Copepoda rák (6. ábra), a *Cyclops oithonoides*. Mind a három tavaink planktonjának legnevezetesebb képviselői közé tartoznak:

Darabszám 1 m.³-ben.

	okt. 1.	dec. 10.	febr. 1.	márc. 10.	máj. 13.	júl. 19.	aug. 20.	szept. 10.
Ceratium	176,625	—	—	3,925	117,750	863,500	353,250	214,567
Bosmina	294,375	82,425	17,663	3,925	—	341,066	264,938	256,433
Cyclops	905,105	—	3,925	8,321	—	196,250	480,812	457,538

E táblázat példányszámokban, melyek 1 m³ vízre vonatkoznak, mutatja a plankton normális szaporodási viszonyait.

Vannak azonban olyan esetek is, midőn a plankton egyes alkotó elemei hirtelen erősen elszaporodnak, természetesen a többiek rovására s egy-egy ilyen jelenség, melyet a biológia monoton plankton névvel nevez, valóságos csapás lehet a halaszgazdára, mely csapás rövidesen az egész halállomány kipusztulására vezethet. Sajnos, eddigelé az ilyen eseteket többnyire szennyezésnek minősítették vagy egyáltalában nem jegyezték fel, úgy hogy az irodalom eddig ismert esetei mind külföldre vonatkoznak, a mi épen nem zárja ki, hogy minálunk hasonló okú halepidémiák nem pusztítottak.*)

Itt csak egy esetet említek, melyet *Lampert* jegyez fel, annak az illusztrálására, hogy mily módon okozhat a plankton csapásokat is.

Pózen környékén levő körülbelül 120—150 hektár területű tónak kütönben mindig tiszta, iható vize, úgy november 11-ike táján intenzív kékszínűvé változott, zavaros lett. A halak elkezdtek döglenni s az eddig főzésre használt vízből még a marha sem akart inni. A tó szélén kék nyálka gyűlt össze, mely roppant kellemetlen bűzt árasztott. A 4 napig tartó tünemény a tó egész halállományát kipusztította. E tünemény oka pedig egy algának (ar. *Anabaena circinalis*) tömeges fellépése és elhatalmasodása volt. Az alga festőanyaga ugyanis egy plazmatikus részből a Chlorophyllból és a mérges, vízben oldható Phycocyanból áll. Ez utóbbi rész az az alga pusztulása után kioldódott a sejtekből s a tó vizét kékre festvén, valósággal megmérgezte, mely a halakra nézve katasztrófális volt.

Nemcsak ezen az egy módon léphet fel a plankton csapásszerűen.

Többféle, szinte fajok szerint változó lefolyású eseteket említ az irodalom (*Heltner, Wille, Klunzniger, Strodtmann* stb.). Természetesen minden esetben a megkísérrelhető védekezés módja, eszközei is különbözők, melyekhez ismét csak a hydrobiológia mutatja meg az utat.

Mindez csak azt igazolja, mily végtelen fontossággal bír a víz biológiájának ismerete a praktikus halászatban. A külföld rég felismerte s szinte az általános köztudatba vette át ezt és buzgón működnek közre e tudományág előrevitelében. Egymásután állítják fel a különféle édesvízi biológiai állomásokat, kísérleti halastavakat rendeznek be, tisztán hydrobiológiai czélokot szolgáló folyóiratokat indítanak meg stb.

És ez természetes is. Hiszen a tudomány adja a kezünkbe a fegyvert, melylyel kényszerítjük a természetet, hogy nekünk teremjen, a módot, hogy miképpen használjuk fel a nyújtott kincseket anélkül, hogy zsarolnánk és az eszközt, melylyel az esetleges csapások ellen védhessük érdekeinket. *Náday Lajos.*

Gazdasági eltolódások.

Ismeretes, hogy a Dunaszekcső-Drávatoroki Halászati Társulat kötelékéhez tartozó vizek négy üzemszakaszán a béklyei főhercegi uradalom vette bérbe a halászati jogot.

*) 1903-ban Czegléden hazánkban is volt már erre eset. (Halászat, 1903. júl. 1. sz.: „Halpusztulások“ és 1903. decz. 1. sz.: „A vizek színváltozása.“) *Szerk.*

A régi bérlőknek a dolog természetesen nem volt kedvükre. A „Halászat“ és a napilapok is bővebben foglalkoztak ez ügygyel.

Az új állapot további fejlődése a statisztikust is érdekelné fogja, mert csak annak a tudományával lehet majd bizonyosan megállapítani, hogy a sokat hangoztatott „kivándorlásból“ mi vált valóra.

Helyszínén szerzett tapasztalatok alapján a társadalmi eltolódásról következőket mondhatjuk el.

A legérzékenyebben érintett „Apatini halkereskedők szövetkezete“ főleg 13 halkereskedő kezében van; 4000 korona befektetéssel fennálló üzletük nagyon jól jövedelmezett. A dunai jegelt halakat ezek küldték szerteszét az országba. Harcsa, süllő, viza, kecsége és csak utolsó helyen a ponty volt fő kereskedelmi cikkük. A kishalászkok felében dolgoztak, de részüket is eladhatták. Szóval nyereségre tehettek szert e révén is. A halkereskedések üzletmenetére tájékoztatást adhat az a körülmény, hogy a kereskedők üzleteik után 250—350 korona egyenes adót fizettek.

Az új viszonyok beállása után a bérlő uradalom az értékesítést teljesen magának tartotta fenn. A részes halászok nem 50%, hanem 10% üzleti haszon és 10% elkallódás levonása után 30% pénzrészeseledést kapnak. Kedvezőtlenebbé lett tehát helyzetük az előbbi 50%-os részesedésnél és elestek attól a kereskedelmi haszontól is, amelyet részük eladásánál remélhettek. Igaz ugyan, hogy akkor ők viselték a rizikót is; de csak 50% után, most pedig az egész vállalkozás 10%-nyi üzleti kockázatát is az ő részesedésükből vonják le. Kedvezőtlen viszonyok ma még ugyan nem érzetik hatásukat, de az izgatás annyit már eredményezett, hogy egy pár kisebb halász tényleg pénzzé tette vagyonkáját és útlevelet váltott. Amerika felől jövő kedvezőtlen hírek azonban nagyon lehűtötték a kivándorlási lázt, úgy hogy már most is nagyon békéssé kezd a hangulat válni közöttük. Egyedüli óhajuk volna, hogy a régi 50%-os részesedést újból visszaállítsák.

Elkeseredettebb volt a hangulat a halkereskedők között, kiknek helyzetét súlyosbította, hogy egyszerre lett értéktelen üzleti berendezésük — házak, szállítókosarak, haltartók — és még hozzá a nagy adóalapot is nyögik. Az apatini német nép szívóssága és ragaszkodása a földhöz azonban itt is talpra igyekszik állítani a vagyoniilag megingottakat. Egyszerűen lemennek a Dunán és lentebb — az új „Alsóbácskai halászati társulat“ területén keresnek bérlőket. E társulat tagjai mind nagybirtokosok és erkölcsi testületek. Egyenként adják bérbe területüket. Náluk jelentkeztek az új bérlők. És itt már biztosítani is akarják magukat. Betolyásuknak volt jó részben a folyamánya, hogy a nevezett társulat területét nem egységesen kívánja bérbe adni, hanem minden tulajdonos külön-külön. De sokkal lejjebb is elmentek az apatiniak. Egyikük Orsován nyitott nagy halkereskedelmi üzletet és innen árasztja el az országot jegelt halakkal és közvetítéssel főleg a romániai halkereskedelmet, hazai tenyésztőink nem nagy öröme.

Érdekesebb, talán hasznosabb a másik eltolódás, mely főképp Bácskában észlelhető. Bácsbodrog vármegyén végig folyó időszaki ér, a Mosztonga és Kígyós mellett majdnem minden község határában van egy-egy lapos, melyben eddig is voltak halak, de rendszeres üzemre nem használtattak. Az apatiniak új bérlőkül jelentkeztek és szándékuk van haltenyésztéssel foglalkozni. A kereskedők a közgazdasági tényezők változása folytán metamorfozison mennek át és tenyésztőkkel válnak. Vannak községek, hol 100—200 kat. hold vízterületet vesznek

belterjesebb hasznosítás alá. Így Regőcze, Csonoplya, Gara határában. Készséggel vállalkoznak arra is, hogy tanuljanak. Megtanulják a modern haltenyésztés csínját-bínját. Sőt tőkét is visznek bele. Elmennek más megyébe is bérlet céljából. Így kerültek Erdélybe is; többek közt Mezőzáhon a gr. Vass-féle tavat bérelték ki.

Kétségtelen, hogy e társadalmi eltolódás közgazdaságunkra csak előnyös lehet. Mert tőkeerős termelők lépnek fel. Termelés alá vonnak eddig terméketlen területeket. Meglevő halasgazdaságaink üzemére is befolyást gyakorolnak. Ugyanis a teletetésre teljesen kedvezőtlen vízviszonyok mellett csak csonka üzemre rendezkedhetnek be. Szükségük lesz tehát évenként nagyobb mennyiségű ivadéokra, ennél fogva a halgazdasági termelés újabb tagozódást nyerhet.

A hol a piaci viszonyok kedvezőtlenek és a teletetésnek nehézségei nincsenek, ott meglevő tógazdaságaink berendezkedhetnek az eladásra szánt ivadéknevelésre. Hiszszük, hogy a meglevő tógazdaságok üzemének ilyen átalakulása csak belterjesebbé, jobban jövedelmezővé teszi azokat. Ez pedig megint csak a nemzeti vagyont gyarapítja.

Igy végeredményben az apatini halászok mesteresen táplált elkeseredése, illetőleg az első pillanatban felhangzott jajveszékelése egy kielégítő, sőt közgazdaságunkra egyenesen hasznosnak mondható megoldást nyer. A társadalmi viszonyok alakulatának legkisebb megváltozása is rázkódtatással jár. E rázkódtatás adta az apatiniak szájába az elkeseredett nyilatkozatokat, hisz ősi foglalkozásuk, öröklött piacuk, házuk stb. forgott veszedelemben. Az egyén az ilyen társadalmi metamorfozison csak hátrányait érzi, hasznukat azonban a köz fogja elkönyvelni. p. b.

A m. kir. kincstári erdőségek halaszvizei.

(1910. évi állapot.)

(Folytatás.)

Irta: **Simonffy Gyula.**

VII. A máramaroszi m. kir. erdőigazgatóság vizei Máramaros vármegye határában 283—1700 m. t. sz. f. magasságban terülnek el három nagy csoportba tagozódva, kivétel nélkül a Tisza vízrendszeréhez tartoznak.

A nevezetesebb folyó- és patakvizek névszerint felsorolva a következők: a Fehér, Fekete, Egyesült Tisza, a Vissó, az Iza folyók; a Larescsina, a Studene, a Lopuszanka, a Kozmiszczek, a Forenok, a Szeredni, a Pletyki, a Hosszúpatak, a Markovecz, a Bahenszki, a László, a Kevele, a Szvidovecz, a Frostinecz, a Kis- és Nagyberlebás, a Borvízvölgyi, a Radomir, a Farkasvölgyi, a Vidrás, a Pálvölgyi, a Bogdán, a Sesul, a Rohnyeszka, a Loskás, a Balczatul, a Stohovecz, az Uhorszki, a Haverla, a Brebenpeszka, a Turkulecz, a Fejér, a Javornik, a Nagy-Roszis, a Lih, a Kaszó, a Szopurka, a Szeredna és a Krajna Rika, a Mara, a Ruszkóva Rika, a Párgyi, a Borsotin, a Kirva, a Szokoló, a Vasér, a Fajna, a Losztun, a Stebiora patakok.

Az összesen 1212 kat. hold 445 □-ölet kitevő vízterület erdőgondnokságok szerint a következőleg oszlik meg:

	k. hold	□-öl
1. Mezőháti erdőgondnokság	39	208
2. Feketetiszai	45	284
3. Kevelei	185	400
4. Rahói	103	1550
5. Tizsaközi	56	188
6. Bogdáni	67	400

	kat. hold	□-öl
7. Fehértiszai erdőgondnoksága	62	904
8. Fejérpataki "	230	900
9. Nagybocksói "	49	860
10. " faraktárgondnokság	159	29
11. Gyertyánligeti erdőgondnokság	67	800
12. Máramaroszigeti "	62	900
13. Havasközi "	28	675
14. Vaséri "	55	347

A rónaszéki és visói erdőgondnokság kezelése alatt ezidőszereint halasvíz nincs.

Halrajzi szempontból a vizek a márna és a pisztráng régiójába esnek; főhalfajaik: a sebes pisztráng, a pénzes pér, a mennyhal, a márna és a Tisza folyó felső szakaszán a galócza.

Rák található a rahói, fejérpataki, nagybocksói és a máramaroszigeti erdőgondnokság kerületében. A *halnépesség* általában véve ritka, sőt helyenként igen ritka, a mi az erdőigazgatóság véleménye szerint a tutajozási és úsztatási üzem, az e vidéken nagyon gyakori nyári zivatarok és záporosók, továbbá az orvhalászat káros hatásának tudható be.

Tutajozás, illetőleg úsztatás folyik a mezőháti feketetiszai, kevelei, tiszaközi, bogdáni, fehértiszai, fejérpataki, nagybocksói, gyertyánligeti, havasmezői és a vaséri erdőgondnokságok kerületeiben. A tutajozás és úsztatás lehetővé tétele céljából a kerületben 1 faragott kőből, 13 fából, 2 fából és földből épült vízgyőjtő, 2 gereb- és 5 bukógát van használatban, tehát olyan művek, a melyek a halak szabad vándorlását akadályozzák.

Az *orvhalászat* általában véve mérsékelt, bár vannak környékek, így különösen a Tisza folyónak alsóbb, az ellenőrzéstől távolabb eső szakaszai, a hol az gyakori és annak minden módja, de leginkább a dinamitózás szokásos.

Vízet szennyező ipari vállalatok, a nagybocksói erdőgondnokság kerületébe eső Klotild-féle vegyi gyáron kívül nincsenek, de viszont helyenként a sóbányákból kiszivárgó és kifolyó vizek veszélyeztetik a halállományt.

A halállomány emelése végett az erdőigazgatóság már 1898-ban létesített a vaséri erdőgondnokság kerületében, 1906-ban a rahói, bogdáni, fehértiszai, mezőháti és feketetiszai erdőgondnokságok kerületében 1—1 *halköltőházat*, a melyek összesen 45 költőedényvel vannak felszerelve. Ezek közül 6 Coste-, 39 pedig kaliforniai rendszerű.

A költőházak 1910. év folyamán 190,000 drb sebes, 25,000 drb szivárványos pisztrángot és 5000 drb pataki saiblingot költettek, melyből 134,000 drb zsengeivadék származott, tehát a költési eredmény 61%.

Ivadéknevelő tavak nincsenek.

A máramaroszigeti erdőigazgatóság kerületéhez tartozó vizek halászati joga legnagyobb részében *értékesítetlen*. 14 erdőgondnokság közül 12-ben értékesítetlen, 1-ben a vadászati joggal együtt van bérbeadva s csupán 1 értékesíti halasvizét.

Bérbe van adva összesen 46 kat. hold 1300□-öl évi 10 K 20 f. mellett, tehát holdanként 22 fillérrel, így tehát az összes vízterület 1 kat. holdjára 1 fillér sem esik. Az értékesítésnek ezen erdőigazgatóság kerületében ugyanazok az akadályai, mint a bustyaházaiban. Mint ott, úgy itt is remélhető, hogy a vizek intenzivebb halászati művelése, a házilagos kezelés behozatala útján jelentékeny jövedelem lesz elérhető. (Folyt. köv.)

A sporthorgászat. (Folytatás.)

Irta: Zsarnovitzky Árpád.

A *ponty* (*Cyprinus carpio*). A mesterséges tógazdaságok főhala, ezért közgazdasági szempontból egyike a legfontosabb halfajunknak, habár a fennebb felsorolt pisztráng- és sügérféléknek, valamint a folyami csukának és harcsának jóval ízletesebb a húsa.

A nemesebb féleség alakja zömök, erősen ívelt háttal. Szája húsos, vastag ajkain négy bajuszszállal. Teste nagy, kemény pénzekkel borított. Színe változó, a talaj minőségétől függ; van sárgás-zöld és kékes-zöld árnyalatú is. Alkalmos viszonyok között 1 méter hosszúra és 20 kg. nehézre megnő. Május—július hónapokban ívik.

A vízben termő alsóbbrendű, legfőképpen állati szervezetekből él, de megeszik egyéb vízbejutó szerves anyagokat is: vért, konyhahulladékot, tészta, krumplit, sajtot, gyümölcsöt. Szereti a csendes és iszapos vizeket, a melyekben táplálékát az iszapos sárban turkálva keresi. Félénk, óvatos hal; különösen az öregebbek, melyek a csalit előbb kipróbálják és lassanként szűr-csölvé szívják fel szájukba; ezért halászáshoz igen finom szerszámot kell használni és a horog bevágásával nem szabad sietni.

Horgászhatjuk a XIII., XIV. és XV. módozat szerint; de pedzós készségnél arra kell vigyázni, hogy a csali a víz fenekére ráfeküdjék. A zsinór legyen itatott 6. vagy 9. számú s a selyemféregből való patony 1—2 méter hosszú.

A ponty rendszeren csapatokban tartózkodik, ezért ha rátaláltunk, egymásután több példányt is foghatunk; csak gyorsan hozzuk ki a megfogottakat a vízből, a mi elég nehéz dolog, miután a ponty esetlen külseje ellenére is hevesen és kitartóan védekezik. Célzzerű, ha 2—3 alkalmas helyen 24 órával előbb ételműt (darabokra vágott gilisztákat, száraz kenyérmorzst, szétmorzsoltt főtt krumplit, moslékot stb.) dobunk a vízbe; a pontyok az ételre összegyülekeznek s másnapig rendszerint együtt maradnak; a legelső öbölnél kezdjük a kifogásukat. Ha már most az egyik helyen megszűnnek ugrani, mielőtt átmegyünk a második helyre, ismét ételt dobunk az elhagyni szándékolt helyen a vízbe, ezáltal félelmük elmúlik s körülbelül egy óra múlva újból ugranak.

Rendszerint az öblökben, malmok alatt és ott található, a hol valami patak vagy városi csatorna a folyóba ömlik.

Csalinak használjunk gilisztát, kukacot, sajtot, csomóba gyúrt tészta, főtt borsót stb. Egyes horgunk legyen a kisebbekből való, rövidszárú Kirby-horog.

A forró nyári hónapokban legnagyobb az étvágya a reggeli és esti órákban; napközben csak borús — de nem zivataros — időben kap a csali után. Ősz felé, mikor már a víz természetes tápláléka megfogyott, éhesebb és egész napon át fogható.

Otthonos valamennyi csendesfolyású folyónkban, így a Dunában, Tiszában, Drávában, Nyitrában stb.

A *czompó* (*Tinca vulgaris*). A ponty közeli rokona, alakja azéval megegyez, de csak két rövid bajuszszála van s pénzei kicsinyek. Színe zöldes-szürke, néha feketés-zöldig sötétül. Szája szétálló, vastag húsos ajkakkal. Elér 30 cm. hosszúságot és 1—2 kg. súlyt. Május—július hónapokban ívik.

Az álló, csendes, iszapos vizet kedveli. Férgeket, szerves hulladékokat, zsenge vízinövényeket és moszatokat eszik s eledelét majdnem kizárólag úgy keresi, hogy

az iszapot turkálja; ilyen helyeken légbuborékokat látunk felszállani a vízből; azok az iszapban oszlásnak induló szerves anyagokból kifejlődött gázok, melyek az iszapnak megbolygatása folytán kiszabadulnak. Ha a vízben sok a vizinövény, a czompo első sorban ott keresendő, a hol a víz tükre még szabad, mert a fenék ott a legiszaposabb és ott van a legtöbb féreg.

Ugyanúgy horgászszuk; mint a pontyot, vagyis a XIII., XIV. vagy XV. alatt leírt módon; s ennél a hálnál se szabad sietni a bevágással, mert a csalit szürcsölve s óvatosan veszi a szájába. Épp így a horog is a legkisebb számú, rövidszárú Kirby-horog legyen.

Halászható júliustól novemberig; a forró időszakban a reggeli és esti órákban, a hidegebb hónapokban napközben is.

Czélyszerű, ha a selyemzsinór zöld vagy barna színű, mert az iszapban a nád és sás között ez kevésbé feltűnő. Védekezése lomha.

Ha a hely, a hol fogtuk, posványos, úgy a hal húsa is posványos, ezért a halat igyekezzünk élve hazahozni s pár napig tiszta friss vízben — melyet folyton változtatunk — tartani, hogy e szagát elveszítse.

Otthonos nagy folyóink síkvidéki részein a mélyvízű holtágakban, a hol a víz áll s náddal-sással kezd benőni.

A márna (*Barbus fluviatilis*). Teste rendkívül karcsú; jellegzetes, lefelé nyíló duzzadt vastagajkú szája, négy vastag bajuszszállal és nagy mellúszószárnyai, melyek kitűnő úszóvá teszik. Háta olajzöld, a hasa felé fehér. Pénzei középnagyok és fényesek. Húsa jó, de szálkás. Megnő 50 cm. hosszúra s elérhet 6 kg. súlyt is. Május és június hóban ívik, amikor húsa, de különösen ikrája mérges hatású.

A közép szintjé hala. Szereti a kavicsos talajú s gyors folyású tiszta vizeket. Folyton vándorolva s fel-alá úszkálva, a kavicsok közt keresi eledelét, mely férgekből s puha csigákból áll, de a nagyobb márnák az apró zsíros halakat is elfogják. Érdekes, alkalmas helyen pl. hídról megfigyelhetjük, mily ügyesen lökik fel orrukkal úszás közben azokat a kavicsokat, a melyek alatt a vízi légynek, bogaraknak álcái, avagy az apró fenéjkjáró küllő, kövi csík, de különösen a botos kölönte rejtőzik; abban a pillanatban elkapja már az odalapult férget vagy halacsát is s a földhöz szorítja, míg csak be nem tudja a szájába szürcsölni.

Hívős és borus időben a mély vizekbe, örvényekbe s öblökbe vonul, avagy a hídpillérek és vízben levő sziklák, sarkantyúk alatt lévő csendesebb részekben tartózkodik; de napos időben a partok közelében úszkál.

Halászásához majdnem kizárólag csak a XIII. alatt leírt mód való; csalinak is csak a gilisztát vagy kukacot, kivételesen még sajtot vagy cseresznyét használhatunk; nagy márnákat apró zsíros halakkal azonban a XV. módozat szerint is foghatunk. A zsinór itatott 6. vagy 9. számú, a selyemféregből pedig vékony színtelen, 1–2 méter hosszú legyen. Az egyes horog legyen kisöblű Kirby-horog, a nyél pedig hajlékony, nehogy a bevágásnál a húsos ajkát le- vagy átszakítsuk. A csali után mohón kap.

Halászási ideje csak az április és július—október hónapok; az éjjeli fagyok beálltával téli pihenőre tér, ivás idején pedig élvezhetetlen.

A horogra akadt márna vadul és nagy erővel védekezik; nagy kövek alá bújik vagy a földbe fúrja magát, a honnan csak úgy csalhatjuk ki, ha a horog nyelén kést pengetünk. Többé-kevésbé összes folyóinkban található.

(Folyt. köv.)

Alapszabálytervezet mintája sporthorgász-egyesületek számára.

Újabban mind több s több helyen alakulnak a sporthalászat művelése céljából egyesületek. Hogy azok működése a közérdek szempontjából is eredményes legyen, szükséges, hogy lehetőleg egyöntetű s a céljuk megfelelő alapon szervezkedjenek. Ennek lehetővé tételére a földművelésügyi minisztérium a belügyminisztériummal egyetértőleg 70259/912. sz. rendeletével sporthorgász-egyesületek számára az alábbi alapszabálytervezetet állapította meg:

A sporthorgász-egyesület alapszabályai.

Az egyesület címe, székhelye és pecsétje.

1. §. Az egyesület címe.....

..... sporthorgász-egyesület.

Székhelye:.....

2. §. Az egyesület pecsétje köriratban az egyesület címét és közepén a székhely nevét foglalja magában.

Az egyesület célja.

3. §. Az egyesület célja: tagjainak a sportszerű halászat és rákászat üzésére módot biztosítani azzal, hogy hal- és ráktenyésztésre alkalmas vizeket bérel, azokat megfelelő hal- és rákfajokkal rendszeresen népesíti és céltudatosan gondozza.

Az egyesület megalakulása és tagjainak száma.

4. §. Az egyesület első ízben az alapítók sorából alakul, a kik a taglétszám kiegészítésére is jogosítva vannak.

5. §. Ha az alapítók nem élnek ezzel a joggal, avagy pedig, ha az alakulás után a taglétszámban apadás áll be, az egyesületet illeti a kiegészítés joga.

6. §. Az egyesületnek.....-nál több tagja nem lehet.

A tag csakis oly feddhetlen jellemű egyén lehet, a ki a halászatot nem keresetképpen űzi és a ki nem áll az 1888: XIX. t.-cz. 67. §-ának joghatálya alatt.

A tagsági kötelezettség tartama.

7. §. A tagsági kötelezettség mindenkor a belépés évének május 1.-től számított 6 évi ciklusára terjed és ennek lejáratát után magától is megújul, ha a tag kilépési szándékát a ciklus utolsó évének december hó végéig be nem jelenti.

Belépés.

8. §. A belépési szándék az elnökhöz intézett levélben jelentendő be.

A felvétel vagy elutasítás az illetővel minden indokolás nélkül ugyancsak levél útján közlendő.

Minden tag felvételnél nevét az e célra szolgáló tagsági könyvbe tartozik sajátkezűleg bejegyezni, a mivel magát alakilag is kötelezi az alapszabályok határozatainak és a pénzübeli kötelezettségek teljesítésére.

A tagság megszűnése.

9. §. A tagság megszűnik:

a) elhalálozás, b) kilépés, c) kizárás folytán.

A kilépési szándék az elnökkel levél útján közlendő. Cikluson belül kilépésnek csak kivételesen a tagsági kötelezettségnek a ciklus hátralevő részére leendő leróvása ellenében van helye, a mennyiben a közgyűlés ez alól a kilépni akarót egészen vagy részben fel nem menti.

A kilépés évére eső tagdíj mindenkor befizetendő. Halálozás és kizárás esetén a tagdíjfizetés kötelezettsége megszűnik, de a már befizetett tagdíjak vissza nem fizetendők.

Kizárás.

10. §. A ki feddhetlen nevét bármi módon elveszti, a ki magaviselete vagy tette által az egyesület tekintélyét és méltóságát sérti, a ki nevét a tagsági könyvbe sajátkezűleg beírni vonakodik, a ki

tagdíjjal hátralékban van s elhívás ellenére sem egyenlíti ki tartozását, a ki a halászat ügyére vonatkozó törvényes avagy az egyesület által alkotott korlátozásokat áthágja, a ki halászati kihágás miatt hatóságilag büntetett és végül a kitől a hatóság a halászigy kiállítását jogérvényesen megtagadta avagy a már engedélyezett visszavonta, az elnök, vagy bármely tagnak indítványára, a választmány által a tagok sorából kizárható. Ezen határozat a közgyűléshez fellebbezhető.

Az egyesület jövedelmei és vagyona.

11. §. Az egyesület felmerülő kiadásait a közgyűlés által évről-évre megállapított tagdíjakból és netáni egyéb jövedelmeiből fedezi.

A tagdíj évi koronánál több nem lehet és tekintet nélkül a belérés idejére, mindenkor a belépés egész évére fizetendő.

A tagok jogai és kötelességei.

12. §. Az egyesülettel szemben a tagokat egyenlő jogok és kötelességek illetik, illetve terhelik.

A közgyűlésen minden tagot személyes tanácskozási és szavazati jog illet; választó és választható.

Az egyesület vizein a tagok nyereszkedés kizárásával horgászhatnak és rákászhatnak.

Köteles azonban mindenki eme ténykedés során úgy a tövényes, mint a választmány által megszabott korlátozásokhoz szigorúan alkalmazkodni.

A tag évdíjait a lejárat napokon pontosan befizetni, a tudomásra jutott halászati, avagy jövedéki kihágási eseteket pedig azok megtorlása végett az elnöknek bejelenteni köteles.

Az egyesület ügyeinek intézése.

13. §. Az egyesületi ügyeket

a) a közgyűlés,

b) a választmány,

c) az elnök, alelnök és a pénztáros, mint tisztviselők intézik.

A közgyűlés.

14. §. A közgyűlés rendes vagy rendkívüli, a melyek az egyesület székhelyén tartandók.

Rendes közgyűlés minden év április hó közepéig tartandó.

Rendkívüli közgyűlés annyiszor tartandó, a választmány szükségesnek látja, avagy pedig a tagok egyharmadrésze, a cél megjelölésével írásban követeli.

Úgy a rendes, mint a rendkívüli közgyűlés idejét a választmány állapítja meg és arra minden tag a tárgysorozat közlésével legalább 8 nappal előbb az elnök által írásban meghívandó.

A tanácskozást az egyesületi elnök vagy alelnök, ezek akadályoztatása esetén pedig a választmánynak egyik tagja vezeti.

Jegyzője a pénztáros, akadályoztatása esetében az elnök által megbízott egyesületi tag.

15. §. Érvényes határozathozatalra az egyesület azon időbeli tagjai legalább egyharmadának jelenléte és általános szótöbbség szükséges. Ha azonban az első közgyűlés nem határozatképes, az e végből 15 napon belül összehívandó közgyűlésen a jelenlevők döntenek.

A közgyűlés vagy felkiáltással, vagy szavazással határoz. A szavazás, kivéve a 16. §. 5. és 6. pontjai alatt említett eseteket, nyilvános.

A szavazatok egyenlősége esetén az elnök szava dönt.

A közgyűlés hatásköre.

16. §. A közgyűlésnek kizárólagos hatásköréhez tartozik:

1. Az alapszabályok megállapítása és módosítása.

2. Az évi költségvetés és az évi tagdíj megállapítása.

3. A lefolyt évi számadások megvizsgálása és az azokra vonatkozó felmentvény megadása,

4. Az egyesület nevében kötendő szerződések feltételeinek megállapítása, illetve az ily szerződések jóváhagyása.

5. Az elnök, az alelnök, pénztáros és a választmány tagjainak megválasztása. Ez a választás történhet nyilvánosan, de őt tag kívánatára titkos szavazással fogantatosítandó.

6. A tagok felvétele és a választmány által a kizárás tekintetében hozott határozatok felülvizsgálása. Ily ügyekben a döntés mindenkor titkos szavazás útján történik.

7. A meglévő vagyon hováfordítása felett határozni.

Az alapszabályok megállapítására és módosítására, továbbá az egyesület feloszlására, valamint vagyonának hováfordítására vonatkozó határozatok a földművelésügyi m. kir. miniszter előzetes jóváhagyása mellett válhatnak jogerőssé.

17. §. A közgyűlés jegyzőkönyvét az elnök és a közgyűlés által megbízott két társulati tag legkésőbb 8 napon belül hitelesíti.

A jegyzőkönyvek összefűzve megőrzendők.

A választmány.

18. §. Az egyesület választmánya az elnökből, alelnökből, pénztárosból és választmányi tagból áll. Megbízásuk évre terjed.

Tetteiért a közgyűlésnek felelős.

Üléseiről jegyzőkönyvet vezet, a melyet a legközelebbi ülésen hitelesítenek. Határozatképességéhez az elnökkel együtt tag szükséges.

19. §. A választmány feladata:

1. A közgyűlési határozatokat előkészíteni és végrehajtani.

2. Az egyesület vizein a hal- és rákállomány szaporítása és okoszerű gondozása érdekében szükséges intézkedéseket fogantatosítani.

3. A tagok kilépése és kizárása tekintetében határozathozatal, valamint az újonnan belépők által az addig eszközölt hasznos beruházások arányában fizetendő felvételi díjat megállapítani.

4. Az egyesület vagyona felett őrködni.

5. Az egyesület mindazon ügyeiben eljárni, a melyek nincsenek a közgyűlés számára fenntartva.

20. §. A választmányi üléseket az elnök hívja össze évenként annyiszor, a hányiszor azt a hatáskörébe utalt egyesületi ügyek intézése megkívánja; választmányi tag kívánatára azonban legkésőbb 14 nap alatt az ülés összehívandó.

Az elnök.

21. §. Az egyesületet kifelé az elnök képviseli; őrködi az alapszabályok megtartása felett, az egyesület ügyeit vezeti, azok érdekében minden irányban felügyeleti jogot gyakorol.

Ehhez képest:

a) a közgyűléseket összehívja, azokon elnököl és a tanácskozást vezeti s gondoskodik a hozott határozatok fogantatosításáról,

b) a pénztár által fogantatosítandó kiadásokat a költségvetés keretében utalványozza,

c) az irattár és pénztár állapota iránt személyes meggyőződést szerez,

d) a pénztáros jelentése alapján a tagsági könyvet aláírni vonatkozó, valamint a hátralékos tagokat megintí s szükség esetén ellenükben eljár,

e) gondoskodik arról, hogy az egyesület ne legyen híjjával a kellő kiterjedésű és alkalmas halasvizeknek,

f) aláírja mindazon okiratokat, a melyek által az egyesületre jog vagy kötelezettség hárul.

Az alelnök.

22. §. Az elnököt akadályoztatása esetén vagy ennek felhívására az alelnök helyettesíti, a mikor az elnök jogaiba lép és végzi annak kötelességeit.

A pénztáros.

23. §. A pénztáros

a) vezeti az egyesület háztartási és pénztári ügyeit, az utóbbit személyes és vagyoni felelősséggel. A hátralékokat nyilvántartja és kezeléséről időnként úgy az elnöknek, mint a választmánynak, év végén pedig a közgyűlésnek elszámol,

b) őrizi és kezeli a tagsági könyvet és gondoskodik arról, hogy abba minden tag nevét sajátkezűleg bejegyezze,

c) végzi az egyesület összes írásbeli teendőit és őrizi az irattárt,

Az egyesület feloszlása.

24. §. Az egyesület, ha nem jut alkalmas halászterülethez, avagy ha tovább működni nem akar, feloszlik.

Ez iránt az egyesület az általa bírt vízterületek bérleti idejének lejártától megelőző rendes közgyűlésen határoz.

Az egyesület feloszlata esetén az ezt kimondó közgyűlés köteles a fennmaradó tiszta vagyont hova fordítása iránt is határozni úgy mégis, hogy az csak közhasznú, vagy jótékony célokra használható fel.

Az egyesületnek jogában áll működéseit egy évnél tovább nem terjedő időtartamra felfüggeszteni, a mennyiben ezen időszak alatt alkalmas halasvíz megszerzésére lehet kilátása.

Ha a kitűzött időben az egyesületnek sikerült vízterületet szerezni, működését újból megkezdi; ellenkező esetben egy e czélra összehívandó közgyűlésen végleges feloszlata iránt határoz.

25. §. Ha az egyesület a jelen alapszabályokban meghatározott céljától eltérne, vagy annak működése az állam érdekébe ütközne, avagy az egyesület tagjainak vagyoni érdekeit veszélyeztetné, az esetben az egyesület működése a m. kir. kormány által azonnal felfüggeszthető s az e részben elrendelt vizsgálat eredményéhez képest az egyesület végleg felosztható, vagy pedig az alapszabályok pontos megtartására feloszlata terhe alatt kötelezhető.

Ilyen alapszabálytervezetet a földművelésügyi minisztérium az érdeklődőknek kívánatra külön is küld.

TÁRSULATOK.

Giráltvidéki halászati társulat címmel Sáros vármegyében új halászati társulat alakult, melynek hatásköre a Tapoly folyónak Kuzsina község felső határától Tapolybesztercze község alsó határáig terjedő szakaszát és az összes mellékpartok vízterületét öleli fel mintegy 788 kat. holdnyi terjedelemben. A 29 községet érintő érdekeltség július hó 4-én Girálton tartotta meg alakuló közgyűlését Spillenbergné Barna járási főszolgabíró elnöklété alatt. Az érdekelte halászati jogtulajdonosok között a gr. Dessewffyék és a Bánó-család is jelentékeny vízterülettel szerepelnek. A községek képviselői azonban különösen hangoztatták, hogy a jelenleg kiszarolt vízterületek behasználási és egyéb kezelési költségeire legfönnnebb csak annyit áldozhatnak, a mennyi jövedelmet maga a halászat hajt. Az alapszabályok és az üzemterv tárgyalása után egyhangú felkiáltással megválasztották elnöké Spillenbergné Barna főszolgabíró, alelnöké Kolossy Miklós kir. járásbíró, igazgatóvá Jesztrebényi Gyula állami iskolai igazgató-tanítót, választmányi tagokul pedig: Kármán Gyula, Szeghy Andor, Holénia László, Ladomérszky Aladár, Csekanyák Béla, Stucker István, Chlebák Mihály és Gallé Gábort. Az évi költségvetést csak az alapszabályok miniszteri jóváhagyása után tartandó legközelebbi közgyűlésen fogják majd letárgyalni. —gh.

VEGYESEK.

Tanulmányút. Landgraf János miniszteri tanácsos, a földművelésügyi minisztérium halászati ügyosztályának vezetője, a minisztérium megbízásából július hónapban hosszabb tanulmányutat tett, a melynek keretében a Kopenhágában július hó 5-én megnyílt skandináv halászati s mótorkiállítását és Skandináviában a ráktenyésztést is tanulmányozta bővebben.

Halkiviteli tilalom Romániában. F. évi május hó 20-án a román királyi kormány rendeletileg tiltotta meg egyes halfajták kivitelét. A tilalom már másnap, vagyis május 21-én életbe lépett s egyelőre egy évi érvényenél bír, vagyis 1913. május 21-ig szól. A tilalom alá eső halfajták, azonban csak 1 kg. súlyon alóli nagyságban, a következők: *a keszegfélék* (dévér stb.), *a veresszárnyú kanczér, a pirosszemű kele, a kárász, a csuka, a harcsa, a sügér, a ponty.*

A rendelet megokolása szerint a kivitel tilalmazása az egyetlen mód, a melylyel a köztáplálékot alkotó halfajok árának emelkedését némileg mérsékelni lehet. Ez pedig rendkívül fontos Romániában, mert ott különösen a gazdasági földmunkákkal foglalkozó, valamint az aratást végző munkások főtáplálékát éppen a fent jelzett halfajok alkotják. A hal árának emelkedése azonban nemcsak a világpiacra mindenhol érezhető élelmiszerdrágaság általános okaira vezethető vissza, hanem különösen arra is, hogy a folyamszabályozások és lecsapolások révén a hal termelése egyáltalán megcsappant. Ma már igen sok állam bevételre szorul. Így Németország édesvízi

halbevitelére már 7000 métermázsára emelkedett. De különösen érdekelve van Románia Oroszországgal szemben. Oroszország évi haltermése 7.206,700 métermázsáról 4.749,910 métermázsára szállított alá. Romániában az 1910/11. évi állami halászatok termelése 135,650 métermázsára volt; abból 65%, vagyis 81.300 métermázsára a most kivételre tilalmazott féleséghez s minőséghez tartozott. Ez a mennyiség nagy részben Oroszországban került ki, a hol mint szózott halat fogyasztották.

Ez a kiviteli tilalom azonban mindenesetre a legszokatlanabb dolgok egyike. Talán még nem is volt eddig ilyen rendelkezésre eset. Bennünket, tekintettel arra, hogy 1 kg.-nál kisebb halakról van szó, aligha érdekel közelebbről a dolog; ilyen silányabb árú eddig se hozhattak be sokat hozzánk. Aztán meg magunk is inkább a külföldi *behozatal* ellen küzdünk. Hogy azonban a nemzetközi szerződéses elvi megállapításaiba nem ütközik-e a dolog, az megint más kérdés.

A Velencei tótról írják, hogy a halfogás a pontyra nézve felfüggesztett tilalmi idő alatt nem volt éppen kedvező, mert az ívás idejében uralkodó rossz időjárás miatt az anyapontyok nem jöttek ki a szabad szélvizekre ívni, hanem bent maradtak a nádasokban; onnét pedig kicsalni nem lehetett őket. Az őszi fogás a tó vén vad pontyaiból alig rúgott 80 métermázsára. Pedig, hogy a ritkításuk nagyon is megokolt, mutatja az, hogy a tóba tett nemes pontyivadék mily gyönyörűen fejlődik; a tavaly tavasszal behelyezettből már $\frac{3}{4}$ kg.-os példányok mutatkoznak. Rendkívül sok még a tóban a kárász is, a melynek gyérítése szintén igen kívánatos; megfelelő fogási módok alkalmazása mellett jó minőségű ragadozó halak betelepítésére is szükség lesz.

A gémeek falánságáról és veszedelmességéről tanúskodik nagyon is meggyőző módon az a hír, a melyet *Uhyianikról* (Szlavonia) kapunk. A Haltenyészti Részvénytársaság ottani tőgazdaságában nemrég egy gémet lőttek le, a melyet felbontva nem kevesebb mint 127, azaz százhuszonhét darab apró hal, nagyrészt pontyivadék került elő belőle. Elképzelhető már most, mit pusztít el egy ilyen állat egy esztendő alatt, ha egyszeri lakmározásánál ennyit fal fel. De hogy mire képes a nagy hallal szemben is, arról még egy tavalyi ugyanottani esetet emlegetnek. Egy elejtett géme begyéből egy akkora pontyot fejtettek ki, a mely mérőre léve *egy félkilogrammot* nyomott! Szinte érthetetlen, hogy azon a hosszú vékony nyakán hogyan tudta leszorítani.

Budapesti halpiacz. Teljesen a holtidény jegyében áll. Hoza-talok gyöngék, de a fogyasztás még ennek a kis készletnek sem megfelelő. Az árak mindazáltal tartottak.

Halkereskedőink között általános a panasz, hogy az e tájban a hazai fürdők által szükségelt halmennyiség ez évben tetemesen kisebb a szokottnál.

Dunai sülőlökből elég mennyiségű kifogástalan állapotú árú kerül piacunkra, sajnos azonban, főképp közép- és aprófajtából, míg a nagyobbakat még most is orosz jegelt sülőlövel vagyunk kénytelenek pótolni. Halászaink a Duna mentéről mind bővebb fogásokat jeleznek apró sülőlökben, de félt, hogy mielőtt igazi értékes öreg sülőlő válnék belőle, nagyrészt már kifogják. Ennek a halnak a törvényes mértéke föltétlenül emelendő volna, mivel a mostani jóformán csak az egy évet betöltött sülőlő mértékének felel meg.

Élőpontyból a tavasi bárkázott készletek úgyszólván mind elfogytak, ára ennél fogva hallatlan drága. Bámulusat azonban, hogy a még meglévő, márcziustól mostanáig, tehát öt hónapig, dunai bárkában tartott élőponty milyen kifogástalan állapotban van. Természetesen ilyen jó állapotban nagyobb dunai halászbárkában is csak kisebb mennyiség tartható kifogástalan minőségben; ha a bebárkázott halnak tág helye van, ott még táplálkozik is.

Az élőpontykészletek pótlására némi mennyiséget szállítanak az Aldunáról, a Velencei tóból és egyes tőgazdaságokból, de a szállítás ilyenkor nagyon költséges és bizonytalan, tehát olcsón nem is árúsítható.

Az árak szabályozására a székesfőváros tett lépéseket; terve az, hogy a bajon természetes és földből ásott haltartók segítségével adjon alkalmat kereskedőinknek a halak hosszabb időre, így a nyári idényre való eltarthatására. E célból a vásárcsarnok igazgatósága megbeszélésre hívta magához a csarnokbeli halkereskedőket.

Egyhangú örömmel üdvözölheti ezen eszmét termelő, kereskedő, fogyasztó, mert hivatva volna a piacz árait kiegyenlíteni, azok túlhajtását megakadályozni, másrészt elősegítené a piacz állandó el látását egészséges élőhalakkal.

Különösen az élőponty áralakulása volna szabályozható, miáltal nem ismétlődhetne az, hogy novembertől januárig nagyban 130—150 koronáig lemerült élőponty mai ára 400—420 koronáig, vagyis tényleges értéket jóval felülmúló árra szökjék fel!

Haláraink nagyban:

Viza és tok	2:40—2:80 kor.-ig
Kecsege nagyság szerint	2:80—3:20 "
Sülőlő nagy	2:80—4:— "

Élő ponty közép	2:20—2:40	kor.-ig
" apró	1:60—2:—	"
Harcsa vágó	2:—2:80	"
" közép	1:—1:60	"
Élő ponty nagy	4:—4:20	"
" " közép	2:80—3:20	"
" " apró	2:—2:20	"
Jegelt ponty	1:80—2:40	"
Czompó élő	2:—2:40	"
Csuka élő	2:—2:80	"
" jegelt	1:—1:60	"

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Dr. H. S. Liptószentmiklós. Az osztrák halászati egyesület hivatalos közlönye az „Österreichische Fischerei Zeitung“ (Wien, I. Schauflergasse 6.); a német halászati egyesületé pedig az „Allgemeine Fischerei Zeitung“ (München, Veterinärstrasse 6.)

M. J. Tökös. Köszönjük a bizalmat. De a kérdések bizony elég fogósak. Egy kis türelmet kérünk, míg megbízható adatokat tudunk összeszedni.

Sz. J. Újverbász. A várt dolgot már elküldöttük. Most aztán mi várjuk a jelzett leírásokat!

Értesítés!

Mindenféle díszes ruggyanta-(gummi-)bélyegzőt festékezőpárnával, számozógépet iparosok, kereskedők, ügyvédek, pénzügyészek, egyletek, hivatalok, községek részére legolcsóbban készít az Első Czeglédi Ruggyantabélyegzőgyár Czegléden. — 10 koronán felüli rendelésnél a rendelő 100 darab pergamentnévjegyet kap tetszés szerinti betűvel. Ugyancsak különféle reklámtárgy kapható. Utazók és helyi képviselők magas jutalék mellett felvételnek. Tessék árjegyzéket kérni.

Mindennemű halászati hálóban, halászkötélben, halászsinegben legolcsóbb bevásárlási forrás ADAM MIKSA BUDAPEST, IV., Ferencz József-rakpart 6.

Halász acetylenlámpák

Esti használatnál nélkülözhetetlen. Óriási világító erő. Hosszú égési tartam.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld:

BÁRDI JÓZSEF automobil r.-t., Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 15.

HALGAZDASÁGHOZ VALÓ ESZKÖZÖK: PISZTRÁNGIKRA-

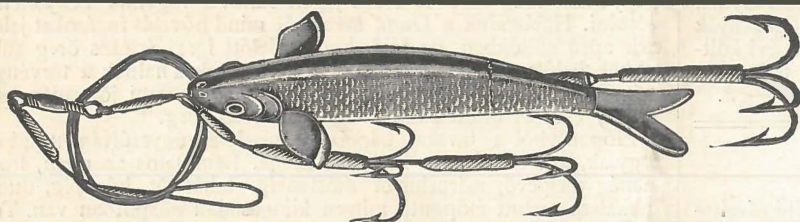

KÖLTÖEDÉNYEK, halivadékszallítóedények, AQUARIUMOK

stb. készítésében specialista. — Az országos halászati felügyelőség szállítója.

LAMMEL FERENCZ, bádigos- és szerelőmester, Budapest, VIII., József-utca 17. sz.

Halászati Kellékek

angol, amerikai és saját gyártmány nagyban és kicsinyben e helyen:

Joseph Oszvalds Nachf., Wien, I., Wollzeile 11.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

200 mm. 1 és 2 éves, gyorsnövésű cseh ponty tógazdaságaimban nagyobb tételekben eladó.

CORCHUS BÉLA haltenyésztő, Budapest, IX., Boráros-tér 3. sz.

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: Tógazdaság Sárd.

Sürgőnyczím: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

őszli és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingauji pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründi 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higoji), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd és dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotild-palota.